ISSN: 2181-4341, IMPACT FACTOR (RESEARCH BIB) – 9.145, SJIF – 5,431

Nazarov Salim Rajabovich

Romitan tuman 1-son politexnikumining

Ishlab chiqarish talim ustasi

CHORVACHILIK FERMALARI MASHINALARI VA JIHOZLARI

Annotatsiya: Mazkur maqolada chorvachilik fermalarida qo‘llaniladigan zamonaviy mashinalar va texnologik jihozlarning ahamiyati, ularning turlari hamda ishlab chiqarish jarayonidagi roli tahlil qilinadi. Chorvachilik xo‘jaliklarida mexanizatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari chorva mahsulotlarini ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, maqolada chorvachilik fermalarida foydalaniladigan oziqlantirish, sug‘orish, sog‘ish va go‘ngni tozalash mashinalari hamda ularning texnologik xususiyatlari ilmiy jihatdan yoritib berilgan. Zamonaviy texnika vositalaridan foydalanish mehnat unumdorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Аннотатция: В данной статье анализируется значение современной техники и технологического оборудования, используемого на животноводческих фермах, их виды и роль в производственном процессе. Механизация и автоматизация процессов на животноводческих фермах являются важным фактором повышения эффективности животноводства. В статье также научно освещаются используемые на животноводческих фермах машины для кормления, орошения, доения и очистки навоза, а также их технологические особенности. Обосновывается, что использование современных технических средств способствует повышению производительности труда, улучшению качества продукции и снижению производственных затрат.

Abstract: This article analyzes the importance of modern machinery and technological equipment used in livestock farms, their types and role in the production process. Mechanization and automation processes in livestock farms are an important factor in increasing the efficiency of livestock production. The article also scientifically highlights the feeding, irrigation, milking and manure cleaning machines used in livestock farms and their technological features. It is substantiated that the use of modern technical means serves to increase labor productivity, improve product quality and reduce production costs.

Kalit so‘zlar: Chorvachilik, ferma texnikasi, qishloq xo‘jaligi mashinalari, mexanizatsiya, chorva fermalari jihozlari, sog‘ish uskunalari, oziqlantirish tizimlari, avtomatlashtirilgan texnologiyalar, qishloq xo‘jaligi texnikasi.

Kirish

Chorvachilik qishloq xo‘jaligining muhim tarmoqlaridan biri bo‘lib, u aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta’minlashda katta ahamiyatga ega. Go‘sht, sut, tuxum va boshqa chorvachilik mahsulotlari inson oziq-ovqat ratsionining muhim qismini tashkil etadi. Shu sababli chorvachilik ishlab chiqarishini rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish davlat iqtisodiy siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy chorvachilik fermalarida texnika va texnologiyalarni qo‘llash ishlab chiqarish jarayonlarini mexanizatsiyalash va avtomatlashtirish imkonini beradi. Bu esa mehnat

unumdorligini oshirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish hamda mahsulot sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Chorvachilik fermalarida turli xil mashinalar va texnologik jihozlardan foydalaniladi. Ular yordamida chorvani oziqlantirish, sug‘orish, sog‘ish, go‘ngni tozalash hamda fermani sanitariya jihatdan toza saqlash ishlari amalga oshiriladi.

Chorvachilik fermalarida qo‘llaniladigan mashinalar

Chorvachilik fermalarida qo‘llaniladigan mashinalar ishlab chiqarish jarayonlarini yengillashtirish va samaradorligini oshirish uchun mo‘ljallangan. Ular bir nechta asosiy guruhlarga bo‘linadi.

Oziqlantirish mashinalari

Chorva mollarini to‘g‘ri va o‘z vaqtida oziqlantirish chorvachilik samaradorligining muhim omillaridan biridir. Shu sababli zamonaviy fermalarda maxsus oziqlantirish mashinalari qo‘llaniladi.

Bunday mashinalar quyidagi vazifalarni bajaradi:

- ozuqani maydalash;
- aralashtirish;
- ozuqani fermada taqsimlash.

Oziqlantirish mashinalari tarkibiga ozuqa maydalagichlar, aralashtirgichlar va ozuqa tarqatuvchi texnikalar kiradi. Bu texnikalar yordamida ozuqa chorvalarga teng taqsimlanadi hamda ozuqa sarfi kamayadi.

Sug‘orish tizimlari

Chorva mollarining sog‘lom rivojlanishi uchun ularni toza ichimlik suvi bilan ta’minlash zarur. Shu maqsadda chorvachilik fermalarida avtomatlashtirilgan sug‘orish tizimlari qo‘llaniladi.

Sug‘orish tizimlari quyidagi elementlardan iborat bo‘ladi:

- suv rezervuarlari;
- suv quvurlari;
- avtomatik ichirgichlar.

Avtomatik ichirgichlar chorvalarning suvga bo‘lgan ehtiyojini qondirishda muhim rol o‘ynaydi va suvdan samarali foydalanishga imkon beradi.

Sut sog‘ish mashinalari

Sut ishlab chiqarish bilan shug‘ullanuvchi chorvachilik fermalarida sut sog‘ish mashinalari keng qo‘llaniladi. Ushbu uskunalar sog‘ish jarayonini tezlashtiradi hamda gigiyena talablariga rioya qilinishini ta’minlaydi.

Sut sog‘ish mashinalarining asosiy qismlari quyidagilardan iborat:

- vakuum nasosi;
- sog‘ish apparati;
- sut yig‘ish idishlari;
- sut quvurlari.

Zamonaviy sut sog‘ish tizimlari avtomatlashtirilgan bo‘lib, ular sut sifatini saqlash hamda inson mehnatini yengillashtirishga xizmat qiladi.

Go‘ngni tozalash mashinalari

Chorvachilik fermalarida sanitariya holatini saqlash juda muhim hisoblanadi. Go‘ngni o‘z vaqtida tozalash chorvalarning sog‘lig‘ini saqlash hamda infeksion kasalliklarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Go‘ngni tozalash uchun quyidagi texnikalar qo‘llaniladi:

- mexanik tozalash qurilmalari;
- transportyorlar;
- maxsus yuklash mashinalari.

Ushbu mashinalar fermalarda gigiyenik sharoitni ta’minlashga yordam beradi.

Zamonaviy chorvachilik texnologiyalari

So‘nggi yillarda chorvachilik fermalarida innovatsion texnologiyalar keng qo‘llanilmoqda. Bular ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va nazorat qilish imkonini beradi.

Zamonaviy texnologiyalar quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- avtomatlashtirilgan oziqlantirish tizimlari;
- robotlashtirilgan sog‘ish tizimlari;
- elektron monitoring tizimlari;
- chorva sog‘lig‘ini nazorat qilish sensorlari.

Bu texnologiyalar chorvachilik ishlab chiqarishining samaradorligini oshirish bilan birga, inson mehnatini sezilarli darajada yengillashtiradi.

Chorvachilik fermalari texnikasining iqtisodiy ahamiyati

Chorvachilik fermalarida texnika va jihozlardan foydalanish bir qator iqtisodiy afzalliklarni ta’minlaydi. Avvalo, ishlab chiqarish jarayonlarining mexanizatsiyalashuvi mehnat unumdorligini oshiradi. Bundan tashqari, mahsulot tannarxi kamayadi va ishlab chiqarish samaradorligi ortadi.

Texnik vositalar yordamida:

- chorva mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi oshadi;
- mahsulot sifati yaxshilanadi;
- ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi;
- sanitariya va gigiyena sharoitlari yaxshilanadi.

Shu sababli chorvachilik fermalarini zamonaviy texnika vositalari bilan ta’minlash muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Chorvachilik fermalarida mashinalar va texnologik jihozlardan foydalanish ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Oziqlantirish, sug‘orish, sog‘ish va go‘ngni tozalash mashinalari chorvachilik xo‘jaliklarining samarali ishlashini ta’minlaydi.

Kelajakda chorvachilik sohasida avtomatlashtirilgan va robotlashtirilgan texnologiyalardan foydalanish yanada kengayadi. Bu esa qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishini rivojlantirish va chorvachilik mahsulotlarini yetishtirish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayev A., Rasulov T. **Qishloq xo‘jaligi mashinalari.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2016.
2. Tursunov X., Axmedov B. **Qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash asoslari.** – Toshkent: Ilm ziyo, 2018.
3. Karimov Q. **Chorvachilik asoslari.** – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
4. Nurmatov O. **Qishloq xo‘jaligi texnologiyalari.** – Toshkent: Fan, 2020.
5. Abdurahmonov K. **Agrosanoat majmuasi iqtisodiyoti.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2017.
6. FAO. **Dairy Farming Technologies and Equipment.** – Rome: Food and Agriculture Organization, 2018.
7. Smith R. **Modern Livestock Farming Technology.** – New York: Springer, 2020.
8. O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi rasmiy sayti – www.agro.uz